

7. Морандьер Ж. де лаГражданское право Франции / пер. с фр. Е.А. Флейшиц. Т. 2. Москва, 1960. 728 с.

8. Попович П.В. Приобретательная давность по русскому и остзейскому гражданскому праву равно по проекту гражданского уложения. Варшава : Типография Варшавского учебного округа, 1913. 252 с.

9. Эннекцерус Л. Курс германского гражданского права / пер с нем. ; под ред. И.Б. Новицкого. Москва, 1949. 483 с.

10. Носов В.А. Механизм защиты права в обязательственных правоотношениях. *Механизм защиты субъективных гражданских прав*: сборник научных трудов / под ред. В.В. Бутнева. Ярославль: ЯрГУ, 1990. С. 47–52.

11. Гуйван П.Д. Набуття права власності за набувальною давністю та його відмінність від отримання власності при купівлі майна у неповноважного відчужувача. *Приватне та публічне право*. 2017. № 3. С. 41–44.

12. Бубнов М.Ю. Приобретательная давность как основание приобретения права собственности : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. Рязань, 2003. 174 с.

13. Рахмилович В.А. О праве собственности на вещь, отчужденную неуправомоченным лицом добросовестному приобретателю (к вопросу о приобретении права от неуправомоченного лица). *Проблемы современного гражданского права* : сборник статей / отв. ред. В.Н. Литовкин, В.А. Рахмилович. Москва : Городец, 2000. С. 126–144.

14. Менгер А. Гражданское право и неимущественные классы населения. Санкт-Петербург, 1906. 229 с.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

GUYVAN Petr Dmitriyevich, PhD in Law, Honored Lawyer of Ukraine, Professor of the Poltava Institute of Business;

ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРЕ ГУЙВАН Петр Дмитриевич,

кандидат юридических наук, заслуженный юрист Украины, профессор Полтавского института бизнеса;

lawjur01@rambler.ru

CZU 349.6:341.225.5

CARACTERISTICI ALE PROTECȚIEI ȘI CONSERVĂRII MEDIULUI MARIN ÎN ZONA ECONOMICĂ EXCLUSIVĂ A UNUI STAT DE COASTĂ

Maxim BRAILA,

Student-doctorand, Universitatea de Studii Europene din Moldova

Protecția și conservarea mediului marin sunt cele mai importante principii ale dreptului internațional al mării. Asociat cu dezvoltarea progresului tehnologic în a doua jumătate a secolului al XX-lea, poluarea mediului marin a dus la determinarea statelor de a lua măsuri pentru reglementarea activităților statelor din oceane pentru a preveni poluarea ulterioară a mediului marin.

Partea 12 a Convenției ONU privind dreptul mării din 1982 este dedicată reglementării legale a protecției și conservării mediului marin. Articolul 192 din Convenție definește obligația generală a statelor în ceea ce privește mediul marin: „Statele sunt obligate să protejeze și să păstreze mediul marin”.

Conținutul legal al principiului protecției și conservării mediului marin este de a limita libertatea statelor în exercitarea drepturilor lor suverane în dezvoltarea resurselor naturale, a obligației de a preveni poluarea mediului marin și de a lua măsuri pentru a reduce poluarea deja existentă (articolele 193, 194 din Convenție).

Acest principiu formulat, în general, își găsește dezvoltarea în obligațiile specifice ale statelor de a proteja și păstra mediul marin în conformitate cu partea 12 a Convenției ONU din 1982 privind dreptul mării.

Cuvintele-cheie: dreptul mării, mediul marin, conservarea mediului marin, Regimul spațiilor maritime.

CHARACTERISTICS OF THE PROTECTION AND CONSERVATION OF THE MARINE ENVIRONMENT IN THE EXCLUSIVE ECONOMIC AREA OF A COASTAL STATE

Maxim BRAILA

Doctoral student, University of European Studies of Moldova

The protection and preservation of the marine environment are the most important principles of international law of the sea.

Associated with the development of technological progress in the second half of the 20th century, pollution of the marine environment led to the determination of states to take measures to regulate the activities of states in the oceans to prevent further pollution of the marine environment.

Part 12 of the 1982 UN Convention on the Law of the Sea is devoted to the legal regulation of the protection and preservation of the marine environment. Article 192 of the Convention defines the general obligation of States with respect to the marine environment: “States are obligated to protect and preserve the marine environment”.

The legal content of the principle of protecting and preserving the marine environment is to limit the freedom of states in exercising their sovereign rights in the development of natural resources, the obligation to prevent pollution of the marine environment, and also take measures to reduce existing pollution sites (Articles 193, 194 of the Convention).

This generally formulated principle finds its development in the specific obligations of states to protect and preserve the marine environment in accordance with part 12 of the 1982 UN Convention on the Law of the Sea.

Keywords: maritime law, marine environment, conservation of the marine environment, maritime regime.

Introducere. Protecția mediului, inclusiv utilizarea marină și rațională a resurselor naturale, este în prezent una dintre prioritățile și direcțiile politicii de stat, atât a majorității statelor dezvoltate, cât și a celor în curs de dezvoltare individual, precum și a comunității internaționale în ansamblu.

În dreptul internațional, în stadiul actual al dezvoltării sale, are loc apariția și formarea unei noi industrii - legea mediului [14, p. 56].

Rezolvarea problemelor naționale și internaționale de mediu în lumea modernă necesită instituirea unui sistem mai bun de relații internaționale de mediu.

Scopul acestei cercetări constă în efectuarea unei analize ample a celor mai importante principii ale dreptului internațional al mării, și anume, principiul protecției și conservării mediului marin, dar și analiza principalelor evenimente care au stat la baza fortificării conceptelor de protecție a mediului marin.

În procesul elaborării acestui articol au fost utilizate metodele: logică, analitică și comparativă.

La elaborarea acestui studiu a fost utilizată literatura științifică a specialiștilor de talie internațională în domeniul dreptului internațional, cum este Mazilu D., Caron D.D., Shinkaretskaya G.

Conținutul de bază. Apa este importantă pentru esența vieții și pentru înfăptuirea tuturor activităților umane, fiind folosită în alimentație, agricultură, industrie, servicii, dezvoltare urbanistică, transport și navigații, pescuit, etc.

Considerată mult timp drept sursă inepuizabilă, apa nu este totuși disponibilă în cantități suficiente și de o calitate corespunzătoare în anumite perioade și în anumite regiuni ale globului.

Condiție esențială și indispensabilă vieții, supraviețuirii și bunăstării oamenilor, nesubstituibilă cu niciun alt produs, apa acoperă o bună parte din suprafața Terrei (aproape 71%, circa 1400 milioane km³ de apă, din care 97% sunt ape sărate, respectiv mări și oceane și doar 3% sunt

ape dulci, aflate în calote de gheață, spații subterane, lacuri, fluvii, râuri, atmosferă, etc.).

Poluarea apelor maritime nu poate decât să creeze îngrijorare, prin urmare, multe țări încearcă de mult timp să rectifice situația sau, cel puțin, să minimizeze daunele pe care activitatea umană le provoacă oceanelor.

De exemplu, în Franța, a fost adoptată o lege care reglementează amplasarea punctelor de admisie și evacuare a apei pentru fabrici și uzine; elicopterele patrulează regulat coasta mării, a cărei sarcină este monitorizarea descărcărilor de cisterne.

O soluție de înaltă tehnologie și eficientă a problemei deversărilor a fost găsită în Suedia - capacitățile fiecărei cisterne sunt marcate cu izotopi speciali, astfel încât oamenii de știință, care analizează vărsările de petrol, pot determina întotdeauna din ce anumită navă a fost evacuată.

Printre cei mai importanți pași ai omenirii în această direcție se numără:

- Convenția de la Washington pentru protecția mediului marin împotriva poluării cu petrol, 1926;

- Convenția de la Londra privind prevenirea poluării marine prin petrol, 1954;

- Convenția Internațională din Londra pentru prevenirea poluării din nave, 1973;

- Convenția ONU privind dreptul mării din 1982 (partea a XII-ea, protecția și conservarea) [5].

La Conferința de la Washington privind poluarea cu petrol (1926) a fost elaborat un proiect de convenție privind poluarea marină. Acesta a inclus interdicția descărcării intenționate a uleiului din nave, atât cel transportat, cât și cel utilizat ca combustibil [15, p. 178].

S-a recomandat crearea unor zone restrânse pentru drenarea uleiului cu o lățime de 50 până la 150 mile la coaste, în special, în zonele de pescuit.

Proiectul nu a intrat în vigoare, dar a jucat un rol, întrucât prevede-

rile sale sunt incluse în documentele ulterioare.

În 1954, la Londra, a fost adoptată Convenția internațională pentru prevenirea poluării marine prin petrol (care a intrat în vigoare în 1958). În 1962, a fost modificată și a fost numită Convenția din 1954/62. A devenit primul act juridic internațional - un document care definește obligațiile statelor de a proteja mediul marin.

Prevederile sunt următoarele:

- Convenția a obligat statele să doteze porturile cu dispozitive receptoare pentru ulei rezidual și amestec ulei-apă;

- Convenția a introdus zone restrânse cu o lățime de 50 de mile (în unele zone până la 100 mile de-a lungul coastei și chiar până la 150 de mile de coasta Australiei), în care evacuarea de ulei și ulei-apă a fost interzisă;

- Convenția a introdus bușteni pe petrol.

În 1972, Convenția privind prevenirea poluării marine prin scurgerea deșeurilor și a altor materiale a fost adoptată la Londra.

În 1973, la Londra a fost adoptată Convenția internațională pentru prevenirea poluării din nave. În literatură și practică, se numește MARPOL 73/78, din 1978 a fost completată.

Regimul spațiilor maritime este determinat de normele dreptului internațional al mării, care sunt incluse în prezent într-un astfel de tratat internațional, precum Convenția ONU privind dreptul mării din 1982 (în continuare - Convenția). În Rezoluția N 55/7, Oceane și Legea Mării, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 30 octombrie 2000 la cea de-a 55-a sesiune, Adunarea Generală a ONU a remarcat natura universală a Convenției și importanța sa fundamentală pentru menținerea păcii și securității. Conceptul de zonă economică exclusivă este unul dintre cei mai importanți piloni ai Convenției din 1982 privind dreptul mării.

Convenția este un tratat internațional cuprinzător privind

dreptul mării, o etapă istorică în domeniul codificării și dezvoltării progresive a normelor juridice internaționale menite să reglementeze regimul oceanelor și să reglementeze principalele activități pentru utilizarea, studiul și dezvoltarea acesteia în societatea modernă.

Dispozițiile sale guvernează regimul tuturor marilor spații maritime: marea deschisă, marea teritorială, fundul mării profunde, raftul continental, zona economică exclusivă, strâmtorile utilizate pentru transportul internațional etc.

Regimul juridic al zonei economice exclusive conferă statelor de coastă drepturi suverane asupra resurselor naturale și controlului activităților legate de resurse din zonă, păstrând în același timp pentru comunitatea internațională libertățile de navigație, suprasolicitare și punerea cablurilor și conductelor submarine.

La începutul lucrărilor celei de-a III-a Conferințe a ONU privind dreptul mării, unele state în curs de dezvoltare au făcut o propunere de a stabili suveranitatea statului de coastă asupra resurselor naturale ale zonei economice exclusive.

Astfel, Declarația OAU (Organizația Unității Africane) privind Legea Mării a declarat că statele costiere ar trebui să exercite suveranitatea inalienabilă asupra tuturor resurselor minerale vii și minerale din zona economică exclusivă

După cum a menționat Yu.G. Barsegov, din punct de vedere al conținutului și naturii juridice, drepturile statelor de coastă din zona economică exclusivă nu pot fi identificate cu suveranitatea lor teritorială, întrucât suveranitatea statului implică exercitarea supremației teritoriale pe teritoriul său, iar zona economică exclusivă nu face parte din aceasta, prin urmare, Convenția din 1982 nu a putut vorbi despre suveranitatea sa în ceea ce privește resursele zonei.

Prin urmare, autorii acestei convenții au refuzat să folosească termenul „suveranitate”.

Conferința ONU privind dreptul

mării a acordat preferință termenului „drepturi suverane”, confirmând natura funcțională a drepturilor unui stat de coastă la resursele naturale dincolo de exercitarea suveranității naționale.

Drepturile suverane nu provin din supremația teritorială, conținutul lor este de origine convențională.

În conformitate cu articolul 56, alineatul (1a) din Convenția din 1982, statul de coastă din zona economică exclusivă are drepturi suverane pentru explorarea, dezvoltarea și conservarea resurselor naturale, atât vii, cât și neviu, în apele de pe fundul mării și din subsolurile sale, precum și pentru gestionarea acestor resurse și în legătură cu alte tipuri de explorare și dezvoltare economică a zonei specificate, cum ar fi producția de energie prin utilizarea apei, a curenților și a vântului.

Acordarea drepturilor suverane ale statului de coastă în raport cu resursele naturale din zona economică exclusivă înseamnă următoarele: în primul rând, statul costier din zonă nu are suveranitate, ci drepturi suverane, adică drepturi strict limitate și domenii de aplicare limitate clar; în al doilea rând, aceste drepturi sunt stabilite în scopul explorării, dezvoltării și conservării resurselor naturale; și în al treilea rând, un alt stat nu are dreptul să desfășoare astfel de activități fără acordul statului de coastă.

Pe lângă explorarea și dezvoltarea resurselor naturale, drepturile suverane în zona economică exclusivă sunt acordate statului de coastă în alte scopuri. Vorbim despre drepturile suverane ale statului de coastă în raport cu alte tipuri de explorare economică și dezvoltare a resurselor zonei, cum ar fi, producția de energie prin utilizarea apei, a curenților și a vântului.

Dispozițiile 4.V din Convenția din 1982 prevăd drepturile unui stat de coastă cu privire la resursele naturale nu numai în coloana de apă, ci și pe fundul mării și în subsolurile sale, în limitele de 200 de mile ale acestei zone (art. 56, paragraful 1). Cu toate acestea, potrivit articolului

56, drepturile suverane, în legătură cu fundul marin și subsolul acestuia, sunt exercitate în conformitate cu partea a VI-ea a Convenției privind rafturile continentale din 1982.

Statele costiere au drepturi suverane în scopul explorării și exploatarei, conservării și gestionării resurselor vii din zona economică exclusivă (articolul 56). Dispozițiile referitoare la resursele care nu sunt vii sunt însoțite de dispozițiile privind raftul continental, deși jurisdicția asupra părții raftului continental care se află în zona economică exclusivă nu depinde de considerente geofizice.

În ceea ce privește resursele vii, statul costier are mari competențe de reglementare și gestionare.

Cu toate acestea, statul de coastă trebuie să se asigure că resursa nu este pusă în pericol de supraexploatare și trebuie să facă acest lucru printr-o conservare și gestionare adecvată (articolul 61).

Aceste măsuri trebuie să fie concepute pentru a asigura menținerea sau restabilirea populațiilor de specii la niveluri care pot produce randamentul maxim durabil, calificat de factori ecologici și economici relevanți (articolul 61).

La inițiativa ONU, au fost semnate multe acorduri internaționale importante, care reglementează utilizarea resurselor din Oceanul Mondial, producția de petrol, etc.

Poate că Convenția ONU privind dreptul mării, semnată în 1982 de majoritatea țărilor, a câștigat cea mai mare popularitate.

Există, de asemenea, diverse convenții mondiale și regionale: Convenția privind prevenirea poluării marine prin scurgerea deșeurilor și a altor materiale din 1972, Convenția internațională privind înființarea unui fond internațional pentru despăgubiri pentru daunele din poluarea cu petrol din 1971 și 1974, Convenția internațională privind răspunderea și compensarea daunelor în legătură cu transportul substanțelor periculoase și nocive pe mare din 1996 și altele.

Primul document internațional

în materie îl constituie *“Carta europeană a apei”*, adoptată de Consiliul Europei în 1968, care a cuprins o serie de reguli și principii care ulterior au primit consacrare juridică astfel:

- resursele de apă nu sunt inepuizabile;
- calitatea apei trebuie prezervată;
- apa nu are frontiere;
- apa este un patrimoniu comun al națiunilor;
- poluarea apei este interzisă;

Principiile aplicabile protecției și managementului apelor, proclamate de acest document, au constituit punctul de plecare al altor documente adoptate la nivel internațional în materie, care au adus contribuții esențiale cu privire la protecția apelor.

Adunarea Generală O.N.U. a adoptat în 1980 o *Rezoluție*, prin care intervalul cuprins între anii 1980 – 1990 a fost proclamat *“Deceniul internațional pentru apa potabilă”*, încercându-se prin aceasta o mobilizare a tuturor statelor lumii pentru protecția și dezvoltarea acestor factori de mediu.

Deficitul natural, corelat cu explozia demografică, cu gradul înalt de urbanizare, de dezvoltare a unor industrii mari consumatoare de apă, dar și mari poluante, a determinat apariția și accentuarea fenomenului dublu, denumit *“secătuirea și poluarea apelor”*.

Penuriei apei i se adaugă degradarea în ritm accelerat a calității ei, cu accente din ce în ce mai grave, datorată mai ales reziduurilor și deșeurilor toxice sau periculoase care se descarcă sau se evacuează.

Protecția și conservarea mediului marin sunt cele mai importante principii ale dreptului internațional al mării.

Asociat cu dezvoltarea progresului tehnologic în a doua jumătate a secolului al XX-lea, poluarea mediului marin a dus la determinarea statelor de a lua măsuri pentru a reglementa activitățile statelor din oceane pentru a preveni poluarea ulterioară a mediului marin.

Partea 12 a Convenției ONU privind dreptul mării din 1982 este dedicată reglementării legale a protecției și conservării mediului marin. Articolul 192 din Convenție definește obligația generală a statelor în ceea ce privește mediul marin: *“Statele sunt obligate să protejeze și să păstreze mediul marin”*.

Conținutul legal al principiului protejării și conservării mediului marin este de a limita libertatea statelor pentru exercitarea drepturilor lor suverane în dezvoltarea resurselor naturale, a obligației de a preveni poluarea mediului marin și de a lua măsuri pentru reducerea poluării deja existente (articolele 193, 194 din Convenție).

Acest principiu, în termeni generali, își găsește dezvoltarea în obligațiile specifice ale statelor de a proteja și păstra mediul marin în conformitate cu partea 12 a Convenției ONU din 1982 privind dreptul mării.

Acolo unde sunt regulile și standardele internaționale general acceptate inadecvate pentru a satisface circumstanțe speciale în legătură cu *„oceanograficul său și condițiile ecologice, precum și utilizarea sau protecția acestora, resursele și caracterul particular al traficului său”*, statele costiere pot, prin IMO, aplica măsuri speciale de protecție unei anumite persoane, în modul definit de ZEE.

Statele costiere au două opțiuni de a prescrie măsuri mai stricte pentru aceste domenii, ele pot adopta și aplica măsuri speciale obligatorii care au fost deja dezvoltate de OMI.

În cazul în care semnificația, *„pentru recunoscute ecologice, socio-economice sau atributele științifice “ale unei zone” pot fi vulnerabile la daune provocate de activități internaționale de transport maritim”*, statele costiere o pot desemna prin OMI ca *„Zonă de mare sensibilă, în special (PSSA)”*, unde este asociată o măsură de protecție care ar putea fi adoptată pentru a *„preveni, reduce sau elimina tratamentul sau identifica vulnerabilitățile.”*

PSSA pot fi desemnate în ZEE, în vederea adoptării măsurilor internaționale de protecție cu privire la poluare și alte daune provocate de nave.

Cu toate acestea, statele costiere nu au unilateralitate competența legislativă în PSSA, orice măsuri de protecție propuse trebuie să fie *„Deja disponibil în cadrul unui instrument IMO existent”*, sau ar putea deveni dezvoltat în competența OMI sau în temeiul articolului 211 alineatul (6) din zone speciale.

Măsurile pentru desemnarea PSSA trebuie să fie adecvate și în mod clar legate de vulnerabilitatea zonelor proiectate care pot include desemnarea Zonelor Speciale din cadrul MARPOL, rutarea și raportarea navelor sisteme, zone de evitat, scheme de pilotaj și alte traficuri de nave și sisteme de management.

Concluzii. Tematica abordată în prezentul articol formează o latură valoroasă și actuală a procesului de analiză a protecției și conservării mediului marin.

În apele mării deschise și pe fundul mării în cadrul Regiunii Internaționale, cercetările științifice marine efectuate în interesul protecției și conservării mediului marin pot și ar trebui privite ca o misiune de bunăvoință excepțională și, pe lângă cea proclamată, libertatea cercetării științifice, acestea ar trebui să se bucure de sprijinul și asistența deplină.

Pentru a le oferi acestor dorințe un fel de conotație legală, vom numi această totalitate (principiul juridic internațional plus obligația morală a comunității mondiale) regim de sprijin internațional.

În opinia mea, acest lucru este destul de potrivit, dacă luăm în considerare toate aspectele organizării, desfășurării și utilizării rezultatelor unor astfel de studii.

Fără a intra în detalii despre conținutul unui astfel de regim, observăm că aria studiată a activității științifice este foarte semnificativă diferită în orientarea sa altruistă din alte tipuri de activități maritime ale căror libertăți sunt proclamate la art.

87 din Convenție 1982 , și tocmai acesta îi dă dreptul moral să revendice o poziție special, în general, și principiul fundamental al „libertății în marea liberă”.

Bibliografie

1. Caron D.D., Shinkaretskaya G. Peaceful Settlement of Disputes Through the Rule of Law // Beyond Confrontation / Fidler-Damrosch L., Danilenko G.M., Müllerson R. eds. WestviewPress, 1995. P. 309–334.
2. Chitharanjan F. Amerasinghe. Principles of the Institutional Law of International Organizations / 2nd edn 2005. P. 24–65
3. Charney, Jonathan I., 1994, “Progress in International Maritime Boundary Delimitation Law.” The American Journal of International Law, Vol. 88, No. 2: 227–256.
4. Koh. Tommy T.B. The exclusive economic zone. In.: Law of the sea. / Ed. by H.Caminos. Aldershot, Dartmouth Publishing Co, 2001.
5. Mazilu Dumitru, Dreptul marii: Tendințe și orientări contemporane. București: Ed. Academiei, 1980
6. Mazilu Dumitru, Dreptul marii: Concepte și instituții consacrate de Convenția de la Montego-Bay. București: Ed. Lumina Lex, 2002;
7. Mazilu Dumitru, Dreptul mării: concepte și instituții consacrate de Convenția de la Montego-Bay - Ediția a 2-a. București: Ed. Lumina Lex, 2006
8. Murphy M. Piracy and UNCLOS: Does International Law help regional States combat Piracy? // Violence at Sea: piracy in the age of global terrorism. – Ed. by P. Lehr. – N.-Y.: Routledge, 2007
9. Rothwell, Donald, 2008, The law of maritime boundary delimitation between States: a history of its development to the present day. L.L.M. dissertation, University of Alberta, Canada, 1984. Retrieved October 14, from Dissertations & Theses: Full Text database. (Publication No. AAT ML24771).
10. Tanaka Yoshifumi. A dual approach to ocean governance. The cases of zonal and integrated management in international law of the sea. – Bodmin: The Ashgate international law series, 2008.
11. Лазарев М.И. Теоретические вопросы современного международного морского права. -М.: Наука, 1983.
12. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. М.: Бек, 1996.
13. Лукашук И.И. Международное право. Особенная часть. М.: Волтерс Клувер, 2005.
14. Любимов Л. Л. Мировой океан: арена противоборства и сотрудничества. -М.: Международные отношения, 1988.
15. Малинин С.А. // Правоведение. 1983. № 4. Рец. на кн.: Правовой режим морских вод. / Молодцов С.В. - М.: Международные отношения, 1982.

CZU 343.915

LATURA SUBIECTIVĂ A INFRAȚIUNII DE ATRAGERE A MINORILOR LA ACTIVITATEA CRIMINALĂ SAU DETERMINAREA LOR LA SĂVÂRȘIREA UNOR FAPTE IMORALE

Valentin CHIRIȚA,
dr., conf. univ.
Alina STAHURSCHI,
doctorandă

Pentru ca o faptă să capete o conotație juridico-penală nu este suficient ca elementul material să fie săvârșit, ci este necesar ca această conduită ilegală să fie rezultatul unui impuls psihic. Spre deosebire de latura obiectivă a infracțiunii ce poate fi percepută de diferite persoane (de victimă, martori și de alte persoane) datorită materializării actului de execuție, latura subiectivă exprimă aspectul interior, adică „poziția psihică a subiectului infracțiunii în raport cu activitatea materială desfășurată de el și nu poate fi sesizată de organele de simț ale omului” [2, p. 124].

Cuvinte-cheie: latura subiectivă, intenția, motivul infracțiunii, scopul infracțiunii, atitudinea psihică, voința etc.

For a fact to have a legal-criminal connotation, it is not sufficient that the material element be committed, but that this illegal conduct must be the result of a psychological impulse. as opposed to the objective side of the crime, which can be perceived by different persons (victim, witnesses and other persons) due to the materialization of the execution act, the subjective side expresses the inner aspect, that is „the psychic position of the subject of the crime in relation to the material activity carried out of him and cannot be noticed by the sense organs of man” [2, p. 124].

Keywords: subjective side, intention, motive of the crime, purpose of the crime, psychic attitude, will, etc.

Introducerea. Reieșind din faptul că infracțiunea reprezintă o formă de manifestare a conduitei ilicite umane, este destul de important ca acest act să fie supus unei analize psihologice profunde care ar include studierea propriuzisă a acțiunii și inacțiunii prejudiciabile, precum și a motivelor și scopurilor de comitere a acesteia [15, p. 7].

Latura subiectivă a infracțiunii reprezintă cea mai complexă parte a componenței de infracțiune, deoarece este legată de cercetarea unor fenomene care se supun cu dificultate unei evaluări obiective. La baza respectivei evaluări stau cunoștințele din domeniul psihologiei juridice și criminologiei, extrapolate în spațiul juridico-penal. Aplicarea acestor cunoștințe are o

însemnătate deosebită pentru analiza diferitor infracțiuni, dat fiind faptul că anume semnele subiective joacă deseori un rol de bază pentru calificarea faptei infracționale concrete [5, p. 121].

La fel ca și latura obiectivă, cea subiectivă este constituită din două grupuri de semne, care, la rândul lor, se împart în obligatorii și facultative. Din categoria celor obligatorii fac parte semnele care prezintă o importanță majoră pentru calificarea infracțiunii, ca de exemplu, vinovăția și formele acesteia (intenția și imprudența), de asemenea, prezența vinovăției în fapta comisă constituie drept un temei legal de a trage persoana la răspundere penală. La grupul semnelor facultative se atribuie acele semne care sunt utilizate pentru individualizarea